

Libris .RO

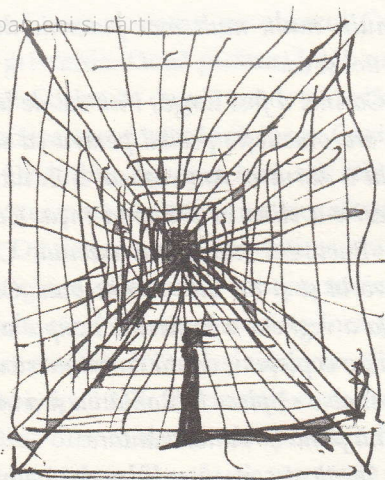
Respect pentru oameni și cărți

EUGEN MIHĂESCU

CORINA

roman

PARTEA ÎNTÂIA

DRAGĂ ADRIAN,

Îți mulțumesc pentru condoleanțe. Nu știu cum ai aflat, aș fi vrut să-ți telefonez eu, dar ieri-seară a fost infernal. Corina s-a prăpădit puțin după ora cinci, ora Parisului, adică 11 la voi, la New York. A fost tristă atunci când a decis să nu mai opună rezistență. O lacrimă i-a scăpat dintre pleoape. I-am fost alături până în ultima clipă. Și-ar fi dorit mult să nu plece. S-a luptat ca o leoaică până la sfârșit, dar inamicul

Respect pentru oamenii și carti
ei a fost mult, mult, mult mai puternic decât ne-am imaginat și noi și ea.

Agonia Corinei a fost lungă, însă cei de la clinică au făcut tot ce era omenește posibil pentru ca să-i ușureze suferința. Nu a durut-o. Am vegheat-o în ultimele două nopți, iar ieri s-a stins în prezența mea. Când Stepha a plecat la București miercurea trecută, Corina încă mai putea vorbi și și-au luat rămas-bun. Cât a fost la Paris, Stepha a vegheat-o în fiecare noapte alungându-i spaimile care o copleșeau odată cu întunericul. Agopian însă a îndemnat-o să plece în România și a insistat ca să nu mai revină până la înmormântare.

Ieri, am încălcat consemnul dat de Agopian și i-am telefonat Stephei ca să-i povestesc plecarea Corinei. În urma scandalului pe care l-a făcut Agopian pe coridorul spitalului, la nici zece metri de cea care încă nu se răcise, am decis să nu rămân la înmormântare. Nu vă puteți închipui scena: o țigănie!

Am venit la Paris la rugămintea Corinei și la cererea Stephei... Agopian nici măcar nu vrea să respecte ultima dorință a Corinei și a hotărât să o înmormânteze la Paris...

Sper să mă înțelegeți. Am fost lângă ea până la sfârșit, nu s-a stins printre străini...

Vă îmbrățișez,

E.

Ciudat. Povestea asta începe cu un cuvânt: SFÂRȘIT. Stau în fața calculatorului și chipul îmi pare cadaveric, colorat de albastrul ecranului. În minte îmi rulează „în buclă” moartea Corinei. Nu am mai văzut niciodată atât de aproape cum trece o ființă „dincolo”. Împrejurările m-au ținut departe de această clipă atunci când s-au prăpădit părinții mei. Revăd cele două

picături de rouă care alunecau pe obrazul Corinei ca pe o frunză ofilită, gri-verde. Două picături întâi, urmate de altele și altele, șiroaie. Corina se despărțea de noi plângând...

Au trecut atâtea ore și sunt încă șocat. Corina m-a părăsit de multe ori. De la bun început însă am știut-o „ușernică“, nu-i plăcea să stea prea mult într-un loc, simțea nevoia să se mute întruna. De data aceasta despărțirea era definitivă. Ca să scap de imaginea sfârșitului, mi-am mutat gândul către început. Demult, când Corina nu exista încă și eu aveam 10 ani. Un început care era, în același timp, un sfârșit...

După război, în 1947, Bucureștii erau în ruine. Praful stârnit de vânt din molozul de pretutindeni îți zgâria gâtlejul. Dezorganizare. Secetă. Foamete. O lume pestriță rătăcea dezorientată într-un vid politic evident. Se prăbușea ordinea socială. Dispăreau „domnii“ și apăreau „tovarășii“. Șepcile înlocuiau pălăriile. În presă – devenită peste noapte „democrată“ – slugile își căutau noii stăpâni, care nu s-au lăsat prea mult așteptați. Tudor Arghezi descria cel mai bine haosul postbelic:

*O lume de îmbogățiți, de samsari, de mercenari,
de escroci în timp ce oamenii umblau tot dezbrăcați,
tot desculți, tot flămânzi în vreme ce se alege iarăși,
nebăgând de seamă, o nouă elită a banului celui mai
criminal. Asaltul puroiului e general!*

În lumea aceasta, care părea răsturnată, se schimba rețeaua de relații. Oamenii încercau disperăți fie să se adapteze, fie să fugă. Unii în păduri și munți, unde se organizau ca să reziste, alții spre alte zări, în Occident, crezând că se salvează.

În 1947, Sovietele au decis să grăbească ritmul schimbărilor. Vechile partide politice au fost interzise, „frunțașii“ lor au fost condamnați la ani grei de închisoare. Până și Regele Mihai,

după ce a semnat actul care-l întemnița pe Iuliu Maniu, a încercat să dea bir cu fugiții. Nu a fost penibil ca țărăniștii, dar nici prea departe... Fruntașii Partidului Național Țărănesc au oferit comuniștilor pretextul de care aveau nevoie ca să termine „partidele istorice“ prin tentativa de evadare cunoscută cu numele de „incidentul de la Tămădau“. Anecdota povestește că au fost prinși în timp ce încercau să se înghesuie vreo 20, cu cățel și cu purcel, într-un avion de șase locuri. Mihai a profitat de invitația la nunta Principesei Elisabeta a Marii Britanii ca să plece la Londra, dar s-a întors cu coada între picioare la București, izgonit fiind de rubedeniile și de „aliații“ care deciseră să-l lase pe mâna rușilor... Până și noii guvernanți români au fost surprinși să-l vadă revenit în țară după trei săptămâni de absență și i-au cerut să abdice.

În fața acestui destin, românii ar fi trebuit să realizeze cât de mult îi va costa trădarea de la 23 august 1944. Dar, așa cum Iuliu Maniu nu a anticipat nimic și era convins „că nu se ia nicio hotărâre la Londra înainte să fie consultat“, nici cei care au condus apoi România nu au înțeles că soarta țării a fost pecetluită de acel act. Chiar dacă învingătorii celui de al Doilea Război Mondial s-au folosit de faptul că România a întors armele, nu au uitat și nu i-au iertat niciodată că și-a „înjunghiat“ aliatul pe la spate atunci când a simțit că Germania va pierde. Respectul cere sacrificii. Românii însă sunt mult prea comozi. Militarii au dus greul războiului, au murit pe capete la cotul Donului și la Stalingrad, desculți, înghețați și înfomețați în timp ce, la București, cei care se îmbogățiseră din contractele pentru înzestrarea armatei dansau Conga și beau șampanie. Se știe că viața în timpul războiului în România a fost grea, marcată de lipsuri, câteva alimente fiind raționalizate, dar nu se compara cu privațiunile pe care le-au îndurat popoarele Europei. Adevăratele greutateți au început după înfrângere, când românii s-au trezit că au de plătit nota...

Resp În august 1947, comuniștii au făcut stabilizarea monetară: un leu nou pentru 20 000 vechi, iar cei care nu aveau o slujbă, nu puteau schimba mai mult de un milion jumătate. Peste noapte s-au prăbușit averi. Banii au rămas blocați în bănci. Cei care au intuit primejdia au încercat să scape cu aurul pe care îl acumulaseră. În vreme de criză mulți șmecheri investesc în metalul galben. În România circulau monede botezate „cocoșei“ din vremea când leul-aur era egal cu francul lui Napoleon al III-lea, care avea pe revers un relief reprezentând cocoșul galic, simbolul Franței.

Deși Corina nu mi-a spus niciodată clar cu ce se ocupa taică-său, eu bănuiesc că era agent de schimb. Korin vindea și cumpăra „cocoșei“. Ca orice armean care se respecta, se ocupa cu un comerț foarte special, pe care comuniștii l-au numit speculă. Korin se trăgea dintr-o familie armenescă venită de la Baku, și nu din Turcia. Oameni din Caucaz, aspri, cu principii rigide. Corina mi-a povestit odată, plină de mândrie, că bunicul ei fusese membru activ în Tașnagtagan (Federația Revoluționară Armeană), care a luptat împotriva Imperiului Otoman și a bolșevicilor. Culmea e că mi-a mărturisit asta în timp ce îmi reproșa mie că îi pun viața în pericol pentru că am luat atitudine împotriva regimului comunist de la București...

Nu l-am cunoscut personal pe Korin, dar din poze îl pot ușor descrie. Părea făcut dintr-o bucată, cu maxilare pătrate, puternice, din care strângea făcând zigomatele să palpitate. Cu un început de calviție, sprâncene armenesti bine desenate și un nas drept, ai fi zis că e un om hotărât, care știe bine ce vrea. Viața însă a dovedit că era exact pe dos, un om șovăitor. Era ridicol de amabil. Puteai să-i telefonezi târziu în noapte și, dacă îl întrebai „Dormeai?“, îți răspundea somnoros „Nici vorbă! Cum să dorm?“

Bunicii Corinei erau oameni cu stare. Au fugit de bolșevici și s-au oprit în România, pe atunci un regat ortodox. Și-au

trimis însă copiii să învețe la Veneția, la liceul armenesc Murat-Raphael. O singură slăbiciune avea Korin: femeile frumoase și a căzut victimă acestui „viciu“ care l-a costat scump. Dintotdeauna, bărbații cu parale au găsit fete frumoase la cabaret. Pe vremea aceea, la București exista unul celebru pe nume „Cărăbuș“, condus de Constantin Tănase, un comic de succes. Fetele din ansamblul de dans erau alese pe sprânceană: înalte, subțiri, cu picioare lungi pe care le ridicau la unison. Modă luată de la americani. Așa a cunoscut-o Korin pe Nuți, o „fată de cartier“, din Grant, o imitație de bună calitate a unei frumuseți de la Hollywood, Rita Hayworth.

Nuți avea ceva de pisică sălbatică, de felină domesticită într-o menajerie de un dresor care ținea într-o mână biciul și în cealaltă bomboana. Avea un stil al ei de a se întinde pe spate mișcând lăbuțele, scoțându-și ghearele și prefăcându-se că e gata să-ți scoată ochii. Se lăsa totuși mângâiată în timp ce-și scutura pletele a negație, deși ochii dați peste cap aprobau asaltul. Perversitatea ei se împletea cu docilitatea aproape copilărească a unei Lolite de Dâmbovița. Avea talent atunci când, ani de zile mai târziu, îmi istorisea languros ca o Șeherezadă aventurile din turneul pe care teatrul l-a avut la Cairo. Râdea răgușit și complice când o întrebam: „Și i-ai arătat regelui Faruk piramidele tale, Nuți?“

Deși venită din Calea Griviței, pe Nuți nu o interesau mecanicii de locomotive, ci „alchimiștii“, cei care transformau colbul în aur. Clinchetul monedelor zvârlite pe marmură la picioarele ei cu unghii sângerii îi dădeau fiori de plăcere. Nici colegei ei de cabină, Terry, nu-i era indiferentă această „muzică“. Nuți părea de fildeș, în schimb Terry era o brunetă cu pielea de culoarea havanei, ochi aurii și o privire hipnotizatoare, ce te paraliza ca un șarpe. Ciudat destinul acestor două fete. Nuți l-a ales pe armeanul Korin, iar Terry pe fiul învățătorului din Slătioara, cel care l-a ajutat să se ascundă

pe comunistul Gheorghe Gheorghiu-Dej, evadat din lagărul de la Târgu-Jiu. Prima a fugit de comunism până în Sunny Side, în Queens, în Statele Unite, cealaltă a ajuns nevastă de ambasador și a locuit într-o vilă pe șoseaua Kiseleff...

După socotelile mele, cred că la sfârșitul verii lui '47, Korin, care nu mai putea să profeseze deoarece „traficul“ lui se pedepsea cu ani grei de temniță, a decis că trebuie să plece din România. Cincizeci de ani mai târziu, atunci când Nuți mi-a povestit ce s-a întâmplat, nu mi-a precizat momentul în care a început aventura lor. Korin i-a spus iubitei sale că vrea să fugă și a invitat-o să-l însoțească. Nuți a acceptat, nu înainte de a-l face să-i promită că mai iau cu ei o fată, cea mai bună prietenă. Mi-a fost greu să-mi imaginez un bărbat cărând într-o asemenea expediție nu două geamantane, ci două femei frumoase, pline de „vino'ncoace“. Să treci cu ele printre soldații sovietici care păzeau granițele, printre șirurile de prizonieri germani, printre bandiții, vagabonzii și refugiații care împânzeau șoselele Europei. Fugarii au profitat cu siguranță de dezordinea care domnea încă și au trecut frontiera noaptea, cu frica-n sân pe la Valea lui Mihai. Au avut și mare noroc, în ciuda faptului că nici călăuza nu le inspira încredere.

Dumnezeu știe cum au ajuns la Budapesta. Sau ce mai rămăsese din ea. Podul cu lanțuri, dinamitat și rupt în două, zăcea sub apa Dunării. Capetele, două tobogane, păreau două brațe ridicate tragic spre cer. Ungaria s-a bătut cu disperare ca să oprească asaltul trupelor sovietice. Buda și Pesta erau totuna: un câmp de ruine, un cimitir... Oamenii deambulau fără țintă. Fetele, mai ales Nuți, erau impresionate văzând copiii orfani, flămânzi, care îi cercetau cu ochi holbați cerșind. Un spectacol înfiorător.... Au părăsit Budapesta într-un tren de marfă în care i-a suit o altă călăuză, găzda lor de o noapte de la Scăieni.

Frontiera au trecut-o prin sectorul rusesc. Austria și Viena erau împărțite între aliați în patru sectoare. Orașul era plin de bătrâni, de copii vagabonzi și de femei, iar multe dintre ele se vindeau pentru o tabletă de ciocolată. Puținii bărbați care se zăreau erau fie militarii forțelor de ocupație, fie refugiați cu bocceaua în băț, încercând să găsească cel mai scurt drum spre casă. Cu toții însă traficau. Orice, de la aur la pâine care erau totuna. Un miros de moarte plutea deasupra răzbătând din ruine. Viena arăta ca un oraș după un cutremur devastator. Când un soldat american arunca în praf un muc de Lucky Strike, pâlcuri de copii se repezeau în patru labe să-l culeagă. Absorbind Austria în Reichul nazist, Hitler îi promitea prosperitatea pentru o mie de ani! În 1947, războiul adusesse Viena înapoi în timp cu un mileniu...

Nu am aflat niciodată din povestirile lui Nuți cât au zăbovit în capitala Austriei. Korin încerca să scape cât mai repede, din haosul de acolo, înainte ca vreuna dintre fetele lui să dispară. În jurul lor, tinerele vieneze, sătule de foamete, se afixau radioase la brațul ocupanților. Cred că după o zi sau două au trecut prin sectorul britanic în drum spre Tirol. Pe acolo, fără călăuză, urmând potecile de munte, au coborât în Italia, spre Veneția. Aici, Korin spera să obțină ajutorul comunității armenesti. Aventura s-ar fi sfârșit cu bine dacă, atunci când au ajuns într-o gară, n-ar fi fost reținuți și duși la poliție. Nu erau singurii, în aceeași situație se aflau mii de migranți. În Italia însă, pentru câteva monede galbene, poliția i-ar fi făcut scăpați. Korin nu a apucat să acționeze, pentru că Nuți i-a spus că e însărcinată și vrea să se întoarcă acasă. Nici prietena ei nu voia să mai continue. Nu știu ce a fost în capul celor două midinete, dar, mai ales, nu pot să-mi închipui de ce a acceptat Korin. S-a temut oare că nu va primi ajutorul armenilor sau s-a temut că vor trebui să petreacă luni bune într-un lagăr în așteptarea actelor pentru emigrarea în

Brazilia? Nu știu decât că a acceptat să facă drumul înapoi și tot pe căi ocolite ca să evite arestarea. S-au strecurat din nou pe lângă convoaiele de refugiați, au trecut înapoi frontierele depășind tunurile încă fierbinți, înotând prin noroaiele lăsate de șenilele tancurilor. Uzi de ploaie, zgribuliți, în fine, târziu în toamna lui '47 cei trei au ajuns la București. Nu cu mult timp înainte ca țara să basculeze definitiv în comunism, odată cu abdicarea regelui din decembrie.

Îmi imaginez că bucuria întoarcerii le-a fost scurtă. La București nu au găsit decât dezolare și foamete. În plus, Nuți nu se putea întoarce la teatrul care își încetase activitatea, iar Korin nu se mai putea ocupa de „tranzacțiile“ lui obișnuite. Habar n-am din ce au trăit. Știu doar că fetele nu și-au putut ține gura și au început să povestească despre aventura lor prin Europa. Poate că prietena lui Nuți a fost cea care a avut limbariță, dar Nuți este cea care a fost chemată la poliție și pusă să dea o declarație în urma căreia Korin a ajuns la închisoare. A fost condamnat la cinci ani și eu cred că a scăpat ieftin. Viața bate filmul!

Corina a venit pe lume în aprilie 1948, iar Nuți, disperată în fața perspectivei de a avea fie un copil din flori, fie unul marcat de tatăl pușcăriaș, a găsit un amic, un pictor, un suflet de artist care să recunoască pruncul.

Anii aceștia, care au urmat războiului, mi-au lăsat în memorie gustul neplăcut al măcăligii reci prăjite în tigaie. Franzela dispăruse, la fel bananele și portocalele. Fructelor nu le simțeam lipsa, puteam mânca în locul lor caise, cireșe, pere și mere. În jur, dispăreau însă oamenii, vecini și cunoscuți. Din blocul nostru au fost arestați filozofii Nichifor Crainic și Ion Petrovici, iar în locul lor s-au mutat comuniști gen poeta Maria Banuș sau veneticii cu nume preschimbate, aduși în ranița sovietică și puși să predea marxismul și socialismul științific sau istoria mistificată a României. Detașamentele de